

Saksmappe: 2021/599-5
Saksbehandler: STL
Dato: 17.11.2021

Saksframlegg

Evje og Hornnes kommune

Utv.saksnr	Utvalg	Møtedato
88/21	Kommunestyret	16.12.2021

Innspill til melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for kraftutbyggingsplaner i Syrtveitsfossen

Kommunestyrets behandling av sak 88/2021 i møte den: 16.12.2021

Behandling:

Finn Bjørn Rørvik (H) foreslo følgende:

Evje og Hornnes kommune finner at forslaget til konsekvensutredningsprogram for kraftutbygging i syrtveitfossen inneholder de momenter som må belyses.

Evje og Hornnes kommune vil nå ved oppstart av dette arbeidet tydeliggjøre at utredningsprogrammet for syrtveitfossen må vektlegge at det til rette legges for fremtidig sambruk av området til turisme, aktiviteter, friluftsliv og at eventuell kraftproduksjon må tilpasses disse formålene.

Syrtveitfossen er et landemerke og en viktig gjenværende attraksjon i vårt dalføre.

Syrtveitfossen sin beliggenhet og størrelse gjør den også til et landemerke(attraksjon) av nasjonal interesse.

Fossen blir også brukt aktivt til sportsfiske, bading, rafting og kajakkpadling, bølgesurfing osv.

Dette er aktiviteter evje og Hornnes kommune vil forutsette kan fortsette på samme nivå som i dag, og samtidig opprettholder muligheten av å kunne videreutvikles.

Evje og Hornnes ønsker å fremme en bærekraftig turisme der vi tilrettelegger for «kortreiste opplevelser» innen vår kommune.

Evje og Hornnes kommune ønsker derfor å presisere hvor viktig det er at den planlagte utbygging legger til rette for å oppnå et slikt sambruk av området også i fremtiden.

Evje og Hornnes kommune forutsetter en god dialog under hele utredningsprosessen med og mellom alle parter.

Ellen Cecilie Møllen (Krf) foreslo følgende

Evje og Hornnes kommune ønsker ikke å bygge ut Syrtveitfossen.

Ellen Cecilie Møllens forslag falt med 2 (1Krf, 1 V) mot 17 stemmer.

Kommunedirektørens forslag ble satt opp mot Finn Bjørn Rørvik sitt forslag.

Kommunedirektørens forslag ble vedtatt med 13 mot 6 (2H, 1 V, 3Krf) stemmer

Vedtak:

Kommunestyret slutter seg til Kommunedirektørens forslag til innspill til melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for Syrtveitsfossen.

Innspillene sendes NVE med en sterk oppfordring om at utredningen må se på mulighetene for et sambruk av området både til turisme, friluftsliv og kraftproduksjon. Syrtveitsfossen er et landemerke og fossen blir brukt aktivt til sportfiske, bading, rafting, kajakkpadling, bølgesurfing osv. Dette er aktiviteter kommunen ønsker at skal kunne fortsette. Kommunen ønsker derfor å presisere hvor viktig det er at den planlagte utbyggingen hensyntar dette i sin planlegging.

Kommunedirektørens forslag til vedtak:

Kommunestyret slutter seg til Kommunedirektørens forslag til innspill til melding og forslag til konsekvensutredningsprogram for Syrtveitsfossen.

Innspillene sendes NVE med en sterk oppfordring om at utredningen må se på mulighetene for et sambruk av området både til turisme, friluftsliv og kraftproduksjon. Syrtveitsfossen er et landemerke og fossen blir brukt aktivt til sportfiske, bading, rafting, kajakkpadling, bølgesurfing osv. Dette er aktiviteter kommunen ønsker at skal kunne fortsette. Kommunen ønsker derfor å presisere hvor viktig det er at den planlagte utbyggingen hensyntar dette i sin planlegging.

Saksutredning

Bakgrunn for saken

NVE har mottatt en melding fra Agder Energi Vannkraft AS (AEVK) om utbygging av kraftverk i Syrtveitfossen. Denne meldingen er sendt på høring, med høringsfrist 15. desember 2021. Kommunen har fått utsatt fristen til 17.12, slik at forslag til innspill kan behandles av Kommunestyret. NVE holdt folkemøte om saken 17. november på Evjemoen kino.

Formålet med meldingen er å informere alle relevante myndigheter, grunneiere, organisasjoner og befolkningen i området om at planleggingen av Syrtveit kraftverk har startet. Gjennom meldingen ønsker AEVK at interessenter skal bli kjent med utbyggingsplanene, og dermed kunne bidra med innspill til et utredningsprogram.

Hensikten med utredningsprogrammet er å klarlegge de virkninger som utbyggingen kan gi, og det vil danne grunnlaget for konsekvensutredninger som skal gjennomføres.

NVE ønsker nå i første omgang å få innspill til hvilke utredninger som bør gjennomføres før det utarbeides en konsesjonssøknad om bygging av kraftverket.

Vedlagt er melding om forslag til utredningsprogram og en brosjyre fra Agder Energi Vannkraft hvor de forteller om planene og hvordan de ser for seg utbyggingen av kraftverket.

Disse dokumentene er kort oppsummert under.

Planlagt kraftverk

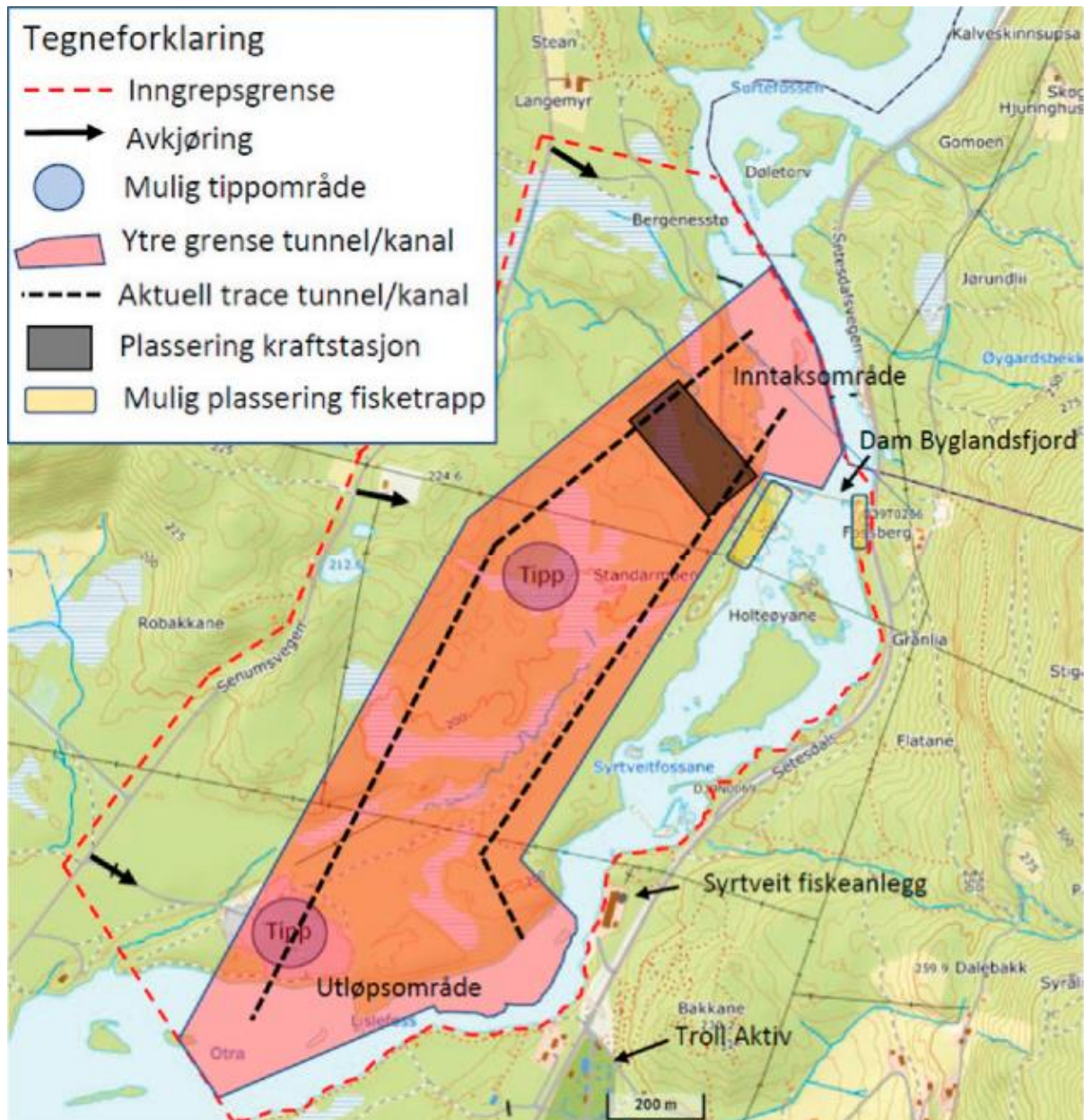
Syrtveit kraftverk er planlagt på vestsiden av Otra, med inntak oppstrøms dam Byglandsfjord i Otra og med utløp nedstrøms Syrtveitfossane. Plassering av utløpet for kraftverket er ikke endelig bestemt. Området hvor det er mest aktuelt å plassere utløpet ligger enten oppstrøms eller nedstrøms Lislefoss. (Se bilde 1). Avhengig av plassering av utløpet av kraftverket vil brutto fallhøyde kunne bli 16,5 – 18 m.

Foreløpige produksjonsberegninger basert på utnyttelse av et bruttofall på 16,5 m, slukeevne 135 m³/s, og 15 m³/s minstevannføring (ref gjeldende manøvreringsreglement til Otteraaens

Brugseierforening (OB)) gir en midlere kraftproduksjon på ca 117 GWh/år og maksimal effekt 20 MW. Dette tilsvarer årsforbruket til ca. 6000 boliger. (Til sammenligning så vil midlere kraftproduksjon i Fennefoss kraftverk være 59 GWh.) En fallutnyttelse på 18,0 m og slukeevne på 165 m³/s vil gi en midlere kraftproduksjon på ca 125 GWh/år og maks effekt 25 MW.

Forventet produksjon for valgt teknisk løsning vil bli utredet i forbindelse med konsekvensutredninger og tatt inn i konsesjonssøknaden.

Plassering av inntak, kraftstasjon og utløp er ikke endelig bestemt enda. Det samme gjelder øvrige anleggselementer som vannvei (tunnel/kanal), adkomstvei, anleggsveier, tippområde og riggområde mv.

Bilde 1: Kart over inngrepsområdet med omtrentlig beliggenhet av anleggselementene. Midlertidige riggområder og anleggsveier er ikke vist.

Nettilknytning

På nåværende tidspunkt ser man det som mest hensiktsmessig/aktuelt at Syrtveit kraftverk tilknyttes via en 22 kV-jordkabel eller alternativt en 35 kV-jordkabel fra Syrtveit kraftverk til Evje transformatorstasjon. Jordkabelen er planlagt lagt i tilknytning til offentlige veier langs

vestsiden av Otra ned til Evje, ca 10 km. I tillegg må det etableres en ny separat transformator ved Evje transformatorstasjon. Kan anlegges på eksisterende arealer.

Agder Energi sine forventede problemstillinger (kapittel 8)

Henviser til kapittel 8 i vedlagt utredningsprogram for alle problemstillingene som er vurdert, under listes noen:

Hydrologi: vesentlig mindre vann i det naturlige elveløpet mellom inntak og utløp av kraftverket

Driftsvannføring: I utløpsområde kan vannmassene potensielt skape problemer for ferdsel på elva og erosjon.

Landskap: redusert vannføring, arealinngrep i form av inntaksanordning, kraftstasjonsbygg, utløpskanal, nye veier og massedeponi.

Naturtype: Ikke-forsuret restområde- del av elven som er fast overvintringssted for enkelte vannfugler, blant annet Sangsvane.

Fiskevandring: Byglandsfjord dam er et vandringshinder for fisk. Spesielt fokus på bleke.

Kulturminner: Gravrøysen på vestsiden skal undersøkes nærmere.

Forurensning: Anleggsvirksomheten vil kunne medføre forurensning av vann, støy og økt trafikk i anleggsperiodene.

Næringsinteresser: Trollaktiv og Syrtveit fiskeanlegg bruker området i dag.

Friluftsliv, jakt og fiske: Vesentlig lavere vannføring, men ifølge søker, nok til å utøve friluftsliv. Begrensning i allmennhetens ferdsel i byggeperioden. Gangveg over dam skal videreføres.

Agder Energi sitt forslag til utredningsprogram (kapittel 10)

En konsekvensutredning skal redegjøre for tiltakets virkninger for miljø, naturressurser og samfunn. Hensikten med å utarbeide forslag til utredningsprogram er bl.a. at man tidlig i planarbeidet får oversikt over hvilke problemstillinger som skal belyses. Kunnskapen som skaffes til veie skal ligge til grunn for de vedtak som senere skal fattes. Det vises til kapittel 10 i vedlagt utredningsprogram i sin helhet for inngående informasjon om Agder Energi sine foreløpige vurderinger.

Følgende hovedtema er nevnt i forslaget:

Elektriske anlegg og overføringsledninger	Samisk natur- og kulturgrunnlag	Erosjon
Flom og skred	Klimaendringer	Landskap og INON
Naturmiljø og mangfold	Marine forhold	Kulturminner og kulturmiljø
Forurensning	Hydrologi	Naturressurser
Samfunn		

Evje og Hornnes kommune sitt innspill til melding og forslag til konsekvensutredningsprogram

Evje og Hornnes kommune synes Agder Energi har lagt frem et godt forslag til utredningsprogram, der de fleste problemstillinger ser ut til å være ivaretatt. Vi ønsker å korrigere mindre fakta feil, og komme med en tilbakemelding på hvilke temaområder kommunen anser som viktigst.

Tilbakemelding

På side 18 i meldingen står det at det ikke er reguleringsplaner under behandling i områdene som blir berørt av utbyggingen. Dette stemmer ikke. Det er meldt oppstart av to private detaljreguleringsplaner som begge berører inngrepsområdet. 23-03-2021 varslet TrollAktiv oppstart av planarbeid og 12-10-2021 varslet Baring oppstart av planarbeid for Syrtveit Fiskeanlegg.

Under punkt 10.8.6 står det at fuglebestanden skal kartlegges i hekketiden, noe som medfører at fremdriftsplanen i punkt 7.1 bør justeres hvis ikke denne kartleggingen allerede er gjennomført.

Ellers informeres det om at Norconsult i 2021 har gjennomført flomsonekartlegging på aktuell strekning, jf. utredningstema 10.3.3 Flommer og 10.5 Flom og skred. Denne kartleggingen ligger tilgjengelig på kommunens hjemmeside.

Prioriterte tema i utredningen

Evje og Hornnes kommune mener følgende temaområder bør spesielt prioriteres i det kommende utredningsarbeidet:

Hydrologi, minstevannføring, driftsvannføring

Kommunen mener det er særlig viktig å se på muligheter for forskjellig driftsmønster for å tilrettelegge for rafting- og annen vannaktivitet. TrollAktiv har informert om at de har behov for 60 m³/s i 8 timer hver dag fra 1. april til 1. november for å kunne gjennomføre aktiviteter på dagens nivå.

Landskap

Kommunen mener 2. avsnitt under kapittel 10.7 er særdeles viktig å utrede. «Den landskapsmessige virkningen av redusert vannslipp skal utredes, med spesielt fokus på konsekvenser på utøvelse av friluftsliv. Det skal lages fotodokumentasjon av hvordan elva fremstår med ved ulike vannføringer.» Kommunen forutsetter at største del av minstevannføringen skal gå i det østre løpet av fossen. Dette må legges som et krav i videre utredninger.

Samfunn

Kommuneplanens samfunnsdel ble vedtatt 21.06.2018. Et av våre satsingsområder er næringsutvikling med temaområde reiseliv og turisme. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 27. februar 2020. I denne ble en utvidelse av TrollAktiv lagt inn som en ønsket utvikling på Syrtveit. I samlet vurdering presiseres det at det er viktig å legge til rette for en videre utvikling av en av de største turistattraksjonene i kommunen.

Syrveitsfossen er et landemerke, og blir mye brukt av både innbyggere og turister. Kommunen ønsker derfor å presisere hvor viktig det er at den planlagte utbyggingen hensyntar dette i sin planlegging. Fossen blir brukt aktivt til sportfiske, bading, rafting, kajakkpadling, bølgesurfing osv. Dette er aktiviteter kommunen ønsker at skal kunne fortsette.

I punktene 10.14.1 og 2 står det at man skal utrede hvordan utbyggingen påvirker næringsliv og sysselsetting i området, og nevner TrollAktiv og Baring spesielt. Kommunen mener dette er et noe snevert utgangspunkt. Her vil det være like viktig å utrede hvilke samfunnsøkonomiske konsekvenser et kraftverk vil kunne ha, spesielt om man i planleggingsfasen kommer frem til at dagens bruk i området ikke kan opprettholdes. Hva er konsekvensen hvis kraftverket ødelegger næringsgrunnlaget for TrollAktiv? Utredningen må derfor vise hvilke ringvirkninger dette kan ha for næringslivet i hele kommunen og nærliggende regioner, ikke bare for TrollAktiv som virksomhet.

Når man under pkt. 10.14.3 skal vurdere kommunal økonomi, så må de konkrete inntektene til kommunen veies opp mot de samfunnsøkonomiske konsekvensene. Utredningen kan da med fordel ta for seg forskjellige driftsopplegg med f.eks. større vannføring i turistsesong og i forbindelse med rafting og annen aktivitet i vassdraget.

Under punkt 10.14.6 og 10.14.7 nevnes det flere utredninger av eksisterende bruk av området. Like viktig vil det være å se på hvilke muligheter man kan ha til å utvikle disse kvalitetene i området selv om det etableres et kraftverk i vassdraget. Bærekraft og samarbeid løftes frem i mange sammenhenger, og etter vår mening vil det i forbindelse med etablering av grønn energi, absolutt ses på muligheter for sambruk av vassdraget.

Evje, 17.12.2021

Kommunedirektøren

Vedlegg

- 1 Høringsbrev fra NVE
- 2 Forslag til utredningsprogram
- 3 Brosjyre fra Agder Energi